

**Motivering wijziging omgevingsplan
molenbiotoop en bedrijfsmatige windturbines
Gemeente Montfoort**

Colofon

Gegevens over het project:

Plannaam:	Wijziging omgevingsplan molenbiotoop en bedrijfsmatige wind
Status:	ontwerp
Datum:	24 juli 2026
Projectnummer Buro SRO:	SR260233

Gegevens projectbetrokkenen:

Opdrachtgever:	Gemeente Montfoort
----------------	--------------------

Gegevens Buro SRO:

Bezoekadres:	't Goylaan 11 3525 AA Utrecht
Telefoon:	030-2679198
E-mail:	utrecht@buro-sro.nl
Internet:	www.buro-sro.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Leeswijzer	4
2	Procedure	5
3	Opzet van de regeling	5
3.1	Algemeen	5
3.2	Molenbiotoop	5
3.3	Bedrijfsmatige kleine windturbines	6
4	Evenwichtige toedeling van functies aan locaties	8

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Montfoort werkt aan een gefaseerde wijziging van het omgevingsplan. Voorliggende wijziging betreft 'molenbiotoop en bedrijfsmatige windturbines' en ziet op twee afgebakende onderwerpen, te weten de bescherming van de molenbiotoop van molen De Valk en de regeling voor bedrijfsmatige kleine windturbines. Deze onderwerpen worden opgenomen in een nieuw hoofdstuk van het omgevingsplan en leiden niet tot een wijziging van de hoofdstructuur van het omgevingsplan. Daarmee wordt voorzien in een gerichte aanvulling op het omgevingsplan, met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

De aanleiding voor het onderdeel molenbiotoop is dat het voorbereidingsbesluit voor molen De Valk moet worden verwerkt in het omgevingsplan. Dit voorbereidingsbesluit is genomen om te voorkomen dat binnen de molenbiotoop bebouwing wordt opgericht met een onevenredige impact op de windvang en werking van de molen. De voorbeschermingsregels gelden voor gronden binnen 400 meter vanaf het middelpunt van de molen en vervallen na één jaar en zes maanden, of eerder als binnen die termijn het besluit tot wijziging van het omgevingsplan is bekendgemaakt.

Daarnaast wenst de gemeente de regeling voor bedrijfsmatige kleine windturbines te herzien. In het geldende omgevingsplan is het plaatsen van windturbines met een ashoogte tot 20 meter binnen bouwvlakken van bedrijven mogelijk zonder aanvullende restricties. Aanleiding voor de aanscherping is een concrete situatie binnen de gemeente waarbij omwonenden hinder en gezondheidsklachten ervaren, met name in relatie tot laagfrequent geluid, terwijl aan de geldende wettelijke normen wordt voldaan. Met de nieuwe regeling wil de gemeente voorkomen dat vergelijkbare situaties zich in de toekomst voordoen.

1.2 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de procedure voor de wijziging van het omgevingsplan. Daarbij wordt kort toegelicht op welke wijze de wijziging wordt voorbereid en op welke manier de besluitvorming plaatsvindt.

In hoofdstuk 3 wordt de opzet van de regeling beschreven. Eerst wordt ingegaan op de algemene systematiek van de wijziging en de verhouding tot de bestaande regels in het omgevingsplan. Vervolgens worden de twee onderdelen van de regeling afzonderlijk toegelicht: de bescherming van de molenbiotoop en de regeling voor bedrijfsmatige kleine windturbines.

In hoofdstuk 4 wordt gemotiveerd dat de wijziging bijdraagt aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarbij wordt ingegaan op de belangen die met de regeling worden beschermd, zoals de windvang en cultuurhistorische waarde van de molen, het woon- en leefklimaat van omwonenden en het voorkomen of beperken van hinder door bedrijfsmatige kleine windturbines.

2 Procedure

De wijziging van het omgevingsplan wordt voorbereid als een thematische en beperkte wijziging. De regels worden opgenomen in een nieuw hoofdstuk van het omgevingsplan. Daarbij wordt geen volledige verwerking van de bruidsschat beoogd en blijft de hoofdstructuur van het omgevingsplan ongewijzigd. Voor de molenbiotoop vormt het voorbereidingsbesluit de basis. Voor de regeling voor bedrijfsmatige windturbines vormt het advies van de Omgevingsdienst regio Utrecht de inhoudelijke basis.

De conceptwijziging kan worden gebruikt voor bestuurlijke behandeling en eventuele participatie. Vervolgens wordt een ontwerp wijziging voorbereid, waartegen zienswijzen kunnen worden ingediend. Na verwerking van eventuele zienswijzen wordt de wijziging ter vaststelling aan de gemeenteraad voorgelegd. Gelet op het vervallen van de voorbeschermingsregels voor de molenbiotoop is tijdige inwerkingtreding van belang.

3 Opzet van de regeling

3.1 Algemeen

De wijziging wordt opgenomen in hoofdstuk 21 van het omgevingsplan. Artikel 21.1 bevat een voorrangsbepaling. Daarin is bepaald dat de regels in afdeling 22.2 en afdeling 22.3 niet van toepassing zijn voor zover deze in strijd zijn met de regels in afdeling 21.2 en afdeling 21.3. Hiermee wordt geborgd dat de specifieke regels voor de molenbiotoop en bedrijfsmatige kleine windturbines voorgaan op de algemene regels uit het omgevingsplan, voor zover sprake is van strijdigheid.

Afdeling 21.2 bevat de regels voor de molenbiotoop. Deze afdeling bestaat uit begripsbepalingen, een toepassingsbereik, oogmerken en een binnenplanse vergunningplicht. Afdeling 21.3 bevat de regels voor bedrijfsmatige kleine windturbines. Deze afdeling regelt onder meer het toepassingsbereik via begripsbepalingen, de vergunningplicht, aanvraagvereisten, beoordelingsregels, nadere voorschriften, afstands- en geluidnormen, regels over tonaliteit, registratie en onderhoud en overgangsrecht voor bestaande windturbines. Daarmee is gekozen voor een samenhangende regeling waarbij per onderwerp duidelijk is waar de regels gelden, welk beschermingsdoel wordt nagestreefd en op welke wijze aanvragen worden beoordeeld.

3.2 Molenbiotoop

De molenbiotoopregeling heeft betrekking op molen De Valk te Montfoort. De regeling is opgenomen om de windvang en werking van de molen te beschermen en om de molen als landschappelijk, cultuurhistorisch en beeldbepalend element te behouden. Artikel 21.2 onderscheidt twee aandachtsgebieden: het aandachtsgebied molenbiotoop 100 meter en het aandachtsgebied molenbiotoop 400 meter. Artikel 21.3 bepaalt dat de regels van toepassing zijn op activiteiten binnen de molenbiotoop zoals geometrisch begrensd in het omgevingsplan. Artikel 21.4 benoemt de oogmerken van de regeling: het beschermen van de windvang, het behoud van de molen als werktuig, het behoud van de landschappelijke, cultuurhistorische en beeldbepalende waarde en het voorkomen van activiteiten die het functioneren, de zichtbaarheid of de belevingswaarde van de molen onevenredig aantasten.

Artikel 21.5 bevat de concrete vergunningplicht. Binnen het aandachtsgebied van 100 meter is het verboden zonder omgevingsvergunning een bouwwerk te bouwen waarvan de hoogte meer bedraagt dan de onderste punt van de verticaal staande wiek. Binnen het aandachtsgebied tot 400 meter geldt dat een bouwwerk zonder omgevingsvergunning niet hoger mag zijn dan de hoogte van de onderste punt van de verticaal staande wiek, vermeerderd met 1:30 van de afstand tussen het bouwwerk en het middelpunt van de molen. Een omgevingsvergunning kan alleen worden verleend als de windvang van de molen geen directe of indirecte gevolgen ondervindt waardoor het huidige en toekomstige functioneren als werktuig wordt beperkt en als de waarde van de molen als landschapselement en de cultuurhistorische waarde niet onevenredig in gevaar worden gebracht. Hiervoor is een specifiek onderzoek noodzakelijk.

Met deze regeling wordt de eerdere voorbescherming structureel vertaald naar het omgevingsplan. De regeling verbiedt niet iedere ontwikkeling binnen de molenbiotoop, maar zorgt ervoor dat hogere bouwwerken alleen kunnen worden toegestaan na een inhoudelijke beoordeling van de gevolgen voor de molen. Daarmee wordt voorkomen dat de molenbiotoop ongemotiveerd wordt aangetast, terwijl in concrete gevallen ruimte blijft voor maatwerk.

3.3 Bedrijfsmatige kleine windturbines

Afdeling 21.3 voorziet in een nieuwe regeling voor bedrijfsmatige kleine windturbines. Artikel 21.6 definieert onder meer de bedrijfsmatige kleine windturbine als een windturbine met een ashoogte van ten hoogste 20 meter die elektriciteit opwekt ten behoeve van een bedrijfsmatige, agrarische, maatschappelijke of andere niet uitsluitend op wonen gerichte activiteit. Ook zijn begrippen opgenomen voor het beoordelingspunt, het geluidgevoelig gebouw van derden en tonaal karakter. Deze begrippen zijn van belang om de reikwijdte van de regeling en de toetsing bij woningen en andere geluidgevoelige gebouwen van derden eenduidig vast te leggen.

Artikel 21.7 introduceert een vergunningplicht voor het bouwen, plaatsen, vervangen, wijzigen, in stand houden en in werking hebben van een bedrijfsmatige kleine windturbine. Onder wijzigen wordt onder meer verstaan een wijziging van de ashoogte, rotordiameter, het type windturbine, het opgesteld vermogen, het toerental of de bedrijfsinstellingen, voor zover dit gevolgen kan hebben voor geluid, slagschaduw of lichtschittering. Daarmee wordt niet alleen de oprichting van nieuwe windturbines gereguleerd, maar ook latere wijzigingen die gevolgen kunnen hebben voor de omgeving.

Artikel 21.8 bepaalt welke gegevens bij een aanvraag moeten worden overgelegd. Het gaat onder meer om een situatietekening, gegevens over ashoogte, tiphoogte, rotordiameter, type, vermogen en bedrijfsinstellingen, een overzicht van geluidgevoelige gebouwen van derden binnen 500 meter, een akoestisch onderzoek, geluidgegevens van de windturbine, een beoordeling van tonaal geluid en een onderhouds- en beheerplan. Deze aanvraagvereisten zijn nodig om vooraf te kunnen beoordelen of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat en of hinder door geluid, tonaal geluid, slagschaduw en lichtschittering voldoende wordt voorkomen of beperkt.

De kern van de inhoudelijke beoordeling is opgenomen in artikel 21.9. Een omgevingsvergunning wordt alleen verleend als sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat bij geluidgevoelige gebouwen van derden. Daarbij moet de windturbine voldoen aan de afstandsnorm en de geluidnormen uit artikel 21.11, moet worden aangetoond dat het geluid geen tonaal karakter heeft en moeten slagschaduw en lichtschittering worden voorkomen of zoveel mogelijk worden beperkt. Artikel 21.10 biedt daarnaast de mogelijkheid om nadere voorschriften aan de vergunning te verbinden, bijvoorbeeld over het maximale toerental, bedrijfsuren, automatische

stilstandvoorzieningen, onderhoud, periodieke controle, geluidmetingen, registratie van bedrijfsgegevens en het tijdelijk of blijvend terugregelen van de windturbine.

Artikel 21.11 bevat de concrete normen voor afstand, geluid en tonaliteit. De afstand tussen een bedrijfsmatige kleine windturbine en de gevel van een geluidgevoelig gebouw van derden moet ten minste vier keer de ashoogte bedragen, met een minimum van 100 meter. Voor geluid geldt een maximum van 45 dB Lden en 39 dB Lnight op een geluidgevoelig gebouw van derden. Als meerdere bedrijfsmatige kleine windturbines op dezelfde locatie of binnen dezelfde bedrijfsmatige activiteit aanwezig zijn, gelden deze waarden voor de gezamenlijke geluidbelasting. Daarnaast mag het geluid op een beoordelingspunt geen tonaal karakter hebben. Als tonaliteit is aangetoond, mag de windturbine niet in werking worden gehouden, tenzij door terugregeling, aanpassing, onderhoud of andere maatregelen is gewaarborgd dat het tonale karakter is weggenomen. Hierbij dient gerekend te worden met een 'opslag' van 5 dB(Lden) waarbij, inclusief opslag, voldaan moet worden aan het maximum van 45 dB Lden.

De gekozen normen sluiten aan bij het advies van de Omgevingsdienst regio Utrecht. De ODU adviseert om voor kleine windturbines een afstandsnorm te hanteren van vier keer de ashoogte met een minimum van 100 meter, geluidnormen van 45 dB Lden en 39 dB Lnight en een aanvullende norm voor tonaal laagfrequent geluid. Volgens het advies is een afstandsnorm van twee keer de tiphoogte bij kleine windturbines vaak onvoldoende om het geluidniveau bij geluidgevoelige gebouwen te verminderen. Ook wordt geadviseerd rekening te houden met tonaliteit, omdat tonaal laagfrequent geluid in de praktijk als hinderlijker kan worden ervaren.

Artikel 21.12 bevat regels over registratie en onderhoud. Degene die een bedrijfsmatige kleine windturbine in werking heeft, moet onder meer bedrijfsuren, bedrijfsinstellingen, onderhoud, storingen, wijzigingen en klachten registreren. Deze gegevens moeten vijf jaar worden bewaard en op verzoek aan het college worden verstrekt.

Conform artikel 7.4.3 van bestemmingsplan '2e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2012' is in artikel 21.13 een vergunningsmogelijkheid opgenomen om de bouwhoogte van een windturbine te verhogen tot hoger dan 20 m, tot een maximum van 30 m. Hieraan zijn, in aanvulling op de voorwaarden van artikel 21.9 en in overeenstemming met de voorwaarden uit bestemmingsplan '2e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2012', voorwaarden verbonden. Hierbij blijven de aanvraagvereisten en mogelijkheid voor nadere eisen, zoals ook opgenomen voor een windturbine tot 20 m, van toepassing.

Artikel 21.14 regelt bestaande bedrijfsmatige kleine windturbines. Voor rechtmatig aanwezige en in werking zijnde windturbines geldt dat de nieuwe vergunningplicht en de normen uit artikel 21.11 niet van toepassing zijn zolang de windturbine niet wordt vervangen, verplaatst of gewijzigd. Bij vervanging, verplaatsing of wijziging moet volledig aan de nieuwe regels worden voldaan.

4 Evenwichtige toedeling van functies aan locaties

Met deze wijziging worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt. De wijziging voorziet juist in een nadere regulering van activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving. Voor de molenbiotoop wordt geborgd dat nieuwe bouwwerken binnen het werkingsgebied niet zonder nadere beoordeling kunnen leiden tot aantasting van de windvang, werking en cultuurhistorische waarde van molen De Valk. Voor bedrijfsmatige kleine windturbines wordt geborgd dat de gevolgen voor het woon- en leefklimaat vooraf worden beoordeeld en dat hinder door geluid, tonaal geluid, slagschaduw en lichtschittering zoveel mogelijk wordt voorkomen of beperkt. De vergunningsmogelijkheid onder voorwaarden een windturbine van 20 m tot en met 30 m bouwhoogte te realiseren is beleidsneutraal overgenomen uit het bestemmingsplan '2e herziening bestemmingsplan Buitengebied 2012'.

De regeling is concreet, toetsbaar en handhaafbaar. Tegelijkertijd blijft via de binnenplanse vergunningplicht ruimte bestaan voor een beoordeling van concrete gevallen. Daarmee wordt een evenwicht bereikt tussen het benutten van locaties voor passende activiteiten, waaronder duurzame energieopwekking op bedrijfsperven, en het beschermen van cultureel erfgoed, landschappelijke waarden, gezondheid en het woon- en leefklimaat van omwonenden. De wijziging draagt daarmee bij aan een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

